

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ

นักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์

ศิริราชพยาบาล

สุชีรา วิบูลย์สุข ค.ม., วิรงรอง สิตไทย กศ.ม.

ฝ่ายการศึกษา, งานบริการการศึกษา, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร 10700.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 - 6 จำนวน 205 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) = 0.940 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางการเรียนรู้ บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อน และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นตัวแปรสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากที่สุด คือ แรงจูงใจภายใน และการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.647 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือ แรงจูงใจภายใน (0.389) และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (0.389) สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 50.4

คำสำคัญ : พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง; นักศึกษาแพทย์

Abstract: Factors Affecting Self-Directed Learning Behaviors of Medical Student at Faculty of Medicine Siriraj Hospital

Sucheera Wiboolsuk, M.Ed., Wirongroang Sitthai, M.Ed.

Education Department, Division of Education Affair, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok 10700, Thailand.

Siriraj Med Bull 2017;10: 83 - 89

The objectives of this research were to study the relationship between psychological and social factors towards the self-directed learning behaviors and the factors affecting self-directed learning behaviors of medical students. Questionnaires were distributed among 205 students to sixth-year medical students. The data were analyzed for means, average standard deviation and correlation coefficient. The data revealed Cronbach's Alpha Coefficient (α) = 0.94 multiple regression analysis (stepwise) was conducted.

Research findings were as followed: All psychological factors had a positive relationship with self-directed learning behaviors ($p=0.01$). Social factors included learning support, the role of instructors as facilitators in learning, the learner's relationship and the readiness of learning resources had a positive relationship with self-directed learning behaviors ($p=0.01$) except the valuation in a family relationship not significant. The most factors affecting self-directed learning behaviors were intrinsic motivation and self-perceptive ability with Correlation Coefficient at 0.647, the factors affecting self-directed learning behaviors were intrinsic motivation (0.389) and self-perceptive ability (0.389) were able to make a prediction of 50.4%.

Keywords: Self-directed learning behaviors; Medical students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในปัจจุบันเอื้อต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาของโลก สนับสนุนให้บุคคลได้มีการเรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการพัฒนาต่อเนื่องตลอดชีวิต การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นแนวคิดการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) และสนับสนุนสังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถพัฒนา และเพิ่มศักยภาพของตนเอง สิ่งที่มีคุณค่าในตนเองของผู้เรียน ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนตระหนักถึงความต้องการและความสนใจที่แท้จริง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self – Directed Learning) ตามแนวคิดของโนลส์ (Knowles)¹ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนรับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดทั้งกระบวนการ เริ่มตั้งแต่ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนจะใช้ความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการทางการเรียนรู้ ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ แสวงหาแหล่งข้อมูลในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เลือกและใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสม

และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเรียนเพียงลำพัง แต่อาจจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น อาจารย์ ผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือเพื่อน การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีประโยชน์ต่อผู้เรียนในแง่ที่ผู้เรียนจะเรียนด้วยความตั้งใจ มีจุดหมาย มีแรงจูงใจ และเรียนได้ดีกว่าผู้ที่รอรับความรู้จากที่ครูถ่ายทอดให้ นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนได้ตามความถนัดของตนเอง และสามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่า

ฝ่ายการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้กำหนดนโยบายเฉพาะด้านการศึกษา ในด้านกระบวนการเรียนการสอน โดยกำหนดให้นโยบายด้านกระบวนการเรียนการสอนมีการปรับเปลี่ยนไปใช้การเรียนการสอนแบบกลุ่มย่อย (Small Group Teaching/ Learning) ให้มากขึ้น เน้นการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) ใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม จากนโยบายของฝ่ายการศึกษาจะเห็นได้ว่า

กระบวนการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบ ควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้มีความคิดริเริ่มในการวินิจฉัย หาวิธีการแก้ไขปัญหา โดยครูจะเป็นผู้สอนไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ และเอกสารงานวิจัยของพสชนัน นิรมิตรโชยหนน² พบว่าปัจจัยลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ แรงจูงใจภายใน คือ ลักษณะของนักศึกษาแพทย์ที่พึงพอใจและต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยการแสวงหาของตนเองโดยไม่ต้องอาศัยรางวัลภายนอกหรือกฎเกณฑ์ภายนอกเป็นข้อบังคับ การรับรู้ความสามารถของตนเอง คือ ความเชื่อของนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับระดับความสามารถของตนเอง ที่จะใช้ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้สำเร็จโดยใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ตามแต่ละสถานการณ์ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือ คุณลักษณะที่แสดงถึงการเป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดของกุกลิเอลมิโน เจตคติต่อการเรียนรู้ คือ คุณลักษณะของนักศึกษาแพทย์ที่แสดงถึงความเชื่อและความรู้สึกที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ส่วนปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสถานศึกษา ซึ่งสมคิด อิศระวัฒน์³ ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของเด็กไทย ในด้านปัจจัยสถานศึกษา ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สถานศึกษาต้องจัดสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าหาความรู้ให้แก่นักศึกษาอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนที่ไม่ต้องการรอรับความรู้จากผู้อื่นเพียงอย่างเดียว เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ได้ตามความต้องการ รวมทั้งมีอิสระด้วยรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้เชี่ยวชาญ หรือการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงมีลักษณะเด่นในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้

เป็นอย่างมาก ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น จะมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น เรียนได้ดีขึ้น เกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้เพราะสามารถเรียนรู้ได้ตามรูปแบบที่ตนเองถนัด และที่สำคัญที่สุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะพัฒนาบุคคลให้มีทักษะการแสวงหาความรู้ ถึงแม้จะสำเร็จการศึกษาจากในระบบโรงเรียนก็ยังสามารถแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน ช่วยให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน จากความสำคัญและประโยชน์ข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 - 6 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาแพทย์ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากขึ้น ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้คณะฯ อยากรู้ให้เกิดแก่นักศึกษาแพทย์ทุกคนต่อไป

วัตถุประสงค์และวิธีการ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตร Krejcie and Morgan⁴ ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 - 6 จำนวน 303 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้นปีที่ศึกษาเป็นชั้น (Strata) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และส่งคืนที่กล่องรับแบบสอบถาม ณ งานบริการการศึกษา หรือหน้าห้องบรรยาย ซึ่งจะไม่ทำให้นักศึกษารู้สึกว่าถูกบังคับในการตอบ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน 205 ชุด คิดเป็นอัตราตอบกลับ (Response rate) 67.66%

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้แบบสอบถามของ

พสชนัน นิรมิตรโชยนนท์? โดยนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถาม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและกรอบแนวคิดการวิจัย และนำไปทดลองใช้ได้ค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) = 0.940 โดยแบบสอบถามมีจำนวน 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย์ แบบมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ จาก จริงที่สุด จริงไม่จริง ไม่จริงเลย รวมทั้งหมด 79 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ความถี่ และร้อยละ 2) การวิเคราะห์ปัจจัย

ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย์ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) และ 3) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาแพทย์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 51.7 เพศชายร้อยละ 48.3 โดยนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 20.0 ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 23.9 ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 15.1 ชั้นปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 22.0 และชั้นปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 19.0 โดยส่วนใหญ่มีผลการเรียนมากกว่า 3.51 คิดเป็นร้อยละ 33.66 รองลงมาอยู่ระหว่าง 3.01 – 3.50 คิดเป็นร้อยละ 30.24 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

	ความถี่ (Frequency)	ร้อยละ (Percentage)
เพศ		
ชาย	99	48.3
หญิง	106	51.7
รวม	205	100
ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 2	41	20.0
ชั้นปีที่ 3	49	23.9
ชั้นปีที่ 4	31	15.1
ชั้นปีที่ 5	45	22.0
ชั้นปีที่ 6	39	19.0
รวม	205	100
ระดับผลการเรียน		
ระหว่าง 2.51 – 3.00	22	10.73
ระหว่าง 3.01 – 3.50	62	30.24
มากกว่า 3.51	69	33.66
ไม่ระบุ	52	25.37
รวม	205	100

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จากตารางที่ 2 เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning Behaviors ใช้สัญลักษณ์ S) ซึ่งตัวแปรปัจจัยลักษณะทางจิต ประกอบด้วย แรงจูงใจภายใน (Internal Motivation ใช้สัญลักษณ์ I), การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Perception ใช้สัญลักษณ์ P), ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Readiness of Self-Directed Learning ใช้สัญลักษณ์ R), เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Attitudes towards Self-Directed Learning ใช้สัญลักษณ์ A) และตัวแปรปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย สัมพันธภาพในครอบครัว (Family Relationship ใช้สัญลักษณ์ Fa), การสนับสนุนทางการเรียนรู้ (Learning Support ใช้สัญลักษณ์ Su), บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Role of the Teacher as a Facilitator of Learning ใช้สัญลักษณ์ Ro), สัมพันธภาพกับเพื่อน (Peers Relationship ใช้สัญลักษณ์ Pe), ความพร้อมของแหล่งทรัพยากร

การเรียนรู้ (Readiness of Learning Resources. ใช้สัญลักษณ์ Re)

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรปัจจัยลักษณะทางจิตทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดย ตัวแปร I และ ตัวแปร P มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r=0.647$) รองลงมา คือ ตัวแปร R และ ตัวแปร A ($r=0.465, 0.412$ ตามลำดับ) ตัวแปรปัจจัยทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ยกเว้นตัวแปร Fa โดยตัวแปร Pe มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r=0.394$) รองลงมา คือ ตัวแปร Ro และ ตัวแปร Re ($r=0.343, 0.287$ ตามลำดับ)

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นทั้ง 9 ตัว พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ .05 ตัวแปร Fa กับ ตัวแปร Su มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ($r=0.725$) รองลงมา คือ ตัวแปร I กับ ตัวแปร P ($r=0.663$) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ตัวแปร Fa กับ ตัวแปร Re ($r= 0.136$)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ตัวแปร	I	P	R	A	F _a	S _u	R _o	P _e	R _e
I	1								
P	0.663**	1							
R	0.475**	0.532**	1						
A	0.465**	0.470**	0.561**	1					
F _a	0.252**	0.306**	0.323**	0.384**	1				
S _u	0.158*	0.302**	0.273**	0.331**	0.725**	1			
R _o	0.345**	0.454**	0.264**	0.279**	0.304**	0.314**	1		
P _e	0.401**	0.474**	0.342**	0.371**	0.424**	0.381**	0.498**	1	
R _e	0.249**	0.303**	0.186**	0.158**	0.136**	0.233**	0.504**	0.464**	1
S	0.647**	0.647**	0.465**	0.412**	0.131	0.138*	0.343**	0.394**	0.287**

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย์ ด้วยการวิเคราะห์แบบขั้นบันได (Stepwise) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเองสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย์

ได้ร้อยละ 50.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย์ มากที่สุด คือ แรงจูงใจภายใน รองลงมาคือ การรับรู้ความสามารถ ของตนเอง มีค่า b = 0.318 และ 0.313 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3 เขียนสมการทำนายได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$S = 1.081 + 0.318 I + 0.313 P$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$S = 0.389 I + 0.389 P$$

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได เพื่อพยากรณ์พฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย์

ตัวแปรพยากรณ์	b	SEb	B	t	Sig
แรงจูงใจภายใน (I)	0.318	0.033	0.389	5.884	0.000
การรับรู้ความสามารถของตนเอง (P)	0.313	0.026	0.389	5.881	0.000

R = 0.710 Constant = 1.081, R² = 0.504 Adjust R² = 0.499

อภิปรายผล

ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัย ลักษณะทางจิตที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุด คือ แรงจูงใจภายใน และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (r=0.647) ซึ่งการที่นักศึกษาแพทย์จะเกิดพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้นั้น แรงจูงใจภายใน จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะกำหนดให้บุคคลนั้น ๆ มีความ ต้องการ ความพึงพอใจที่จะแสวงหาความรู้ หรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตนเองให้สำเร็จ ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่นเดียวกับการรับรู้ ความสามารถของตนเองซึ่งเป็นความ เชื่อของ บุคคลนั้น ๆ เกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่ จะใช้ในการจัดการหรือดำเนินการต่าง ๆ ตามที่ ตนเองคาดหวัง ซึ่งการรับรู้ความสามารถของ ตนเองจะมีอิทธิพลในด้านความคิด ความรู้สึก การจูงใจและการกระทำต่าง ๆ และเมื่อทำการ วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยการวิเคราะห์แบบ ขั้นบันได พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และปัจจัยการ

รับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นปัจจัยที่สามารถ ร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยการนำ ตนเองของนักศึกษาแพทย์ ได้ร้อยละ 50.4 แสดง ให้เห็นได้ว่าพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาแพทย์จะเกิดขึ้นได้นั้น นักศึกษาแพทย์ จะต้องมีความจูงใจภายในประกอบกับการรับรู้ ความสามารถของตนเอง ซึ่งแรงจูงใจภายในจะเป็นสิ่งที่ จะผลักดันให้เกิดพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยการนำ ตนเอง เพราะทำให้เกิดความคิดริเริ่มที่จะเรียนรู้ รับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดทั้งกระบวนการ และสามารถรักษาความต่อเนื่องในการเรียนไปสู่ความ สำเร็จในการเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ข้อตกลง เบื้องต้นของการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles)⁵ ที่เชื่อว่าผู้ใหญ่จะตอบสนองต่อสิ่งที่ได้รับการจูงใจ จากภายในมากกว่าภายนอก ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ ตนเองต้องการ และสอดคล้องกับงานวิจัยออร์พินท์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ⁶ พบว่า แรงจูงใจภายใน ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อวิธีการเรียนรู้แบบจัด ระบบตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถ

ควบคุมและกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ ตลอดจนสามารถเลือกใช้ผสมผสานกลยุทธ์การรู้คิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นความเชื่อของผู้เรียนที่มีต่อระดับความสามารถของตนเอง ที่จะใช้ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้สำเร็จโดยใช้ทักษะและประสบการณ์ที่ตนเองมีอยู่ ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงและตรงกับความเป็นจริงจะใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ งานวิจัยของกรรณิการ์ จิตบรรเทา⁷ ที่ได้ศึกษา พบว่า ผู้เรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ ฟังตนเองได้และยังสามารถปรับตัวได้ดี ในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมต่างๆ อีกด้วย และยังมีอิทธิพลต่อการเลือกกิจกรรมและความพยายามของผู้เรียน โดยการตั้งจุดมุ่งหมายที่ท้าทายแก่ตนเองว่ามีความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จภายในเวลาที่กำหนดและสามารถทราบถึงความสำเร็จและความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

คณะฯ สามารถนำผลจากการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนในระดับชั้นปริคลินิก และระดับชั้นคลินิกใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย์ให้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางแก่ผู้ปกครองในการสนับสนุน ช่วยเหลือให้นักศึกษาแพทย์ได้ เกิดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าว อันจะส่งผลให้นักศึกษาแพทย์เกิดความตระหนักรู้ถึงการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรศึกษาพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือด้วยวิธีการ Focus Group กับนักศึกษาที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับแตกต่างกัน เพื่อจะได้รับข้อมูลเชิงลึกจากนักศึกษาแพทย์

เอกสารอ้างอิง

1. Knowles, Malcom S. Self-Directed Learning: A guild for Learner and Teacher. Chicago: Association Press; 1975.
2. พสชนันท์ นิรมิตรไชยนนท์. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2549.
3. สมคิด อิศระวัฒน์. รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล; 2538.
4. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurements 1970;30:607-10.
5. Knowles M, Holton EF, Swanson RA. The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development (6th ed). New York: Butterworth-Heinemann; 2005.
6. อรพิทร์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณี. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแรงจูงใจภายใน. ใน: ปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจภายใน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2543.
7. กรรณิการ์ จิตบรรเทา. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลการเรียนภาษาอังกฤษกับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2539.